

ROZHOVOR č. 1 - ŘEDITEL

Kolik vám je let?

45 let.

Jaké máte vzdělání?

Pedagogickou nástavbu a školský management na Univerzitě Karlově, bakalářské studium.

Jak dlouho pracujete na pozici ředitele?

Na pozici ředitele 15 let. Začal jsem tady před dvaceti lety a kouskem jako vychovatel, ještě při studiu.

Co vás k týhle profesi přivedlo?

Noo...k profesi tak trochu náhoda. Já jsem po gymnáziu šel na pedagogickou školu, původně jsem chtěl na učitele, ale nedostal jsem se na vejšku. Tak jsem šel na vychovatele, takže jsem pak měl představu jako že budu někde na intru. Ale během vojny se mi narodila dcera a hledal jsem zaměstnání. A v té době jsem měl možnost jít učit tělocvik, ale když mi řekli ty finanční podmínky, tak jsem šel do bankovní ochranný služby, protože jsem tam vydělal víc peněz. A když jsem tam dělal šéfa pobočky, tak jeden kluk pode mnou mi náhodou říkal, že chodí do DD mejt okna a že tam shání vychovatele. A já mu říkal, že mě už to nebaví a že bych šel zpátky do školství. Tak mi předal tuhle informaci. Takže jsem přišel v roce 1998 v únoru a od července jsem nastoupil. Chvilí jsem tady i na základce zaskakoval jako učitel, tak jsem tam chvíli působil. To můžu říct, že na tu činnost a to naplnění, tu představu, co jsem měl v osmnácti, tak to naplnění v tom dětském domově má stejnej význam jako ten učitel. Tady je to teda zase o něco náročnější, když se tolik nedaří a víc to s těma dětma prožíváte, i mimo tenhle prostor. Takže ředitelka měla naplánováno, že tu bude šest let. A když už jsem tu byl tři roky, tak mě začala posílat na semináře DD a říkala, že by byla ráda, kdybych to po ní převzal já. Je fakt, že jsem se po těch pěti letech částečně cejtil vyřazený z té práce, takže jsem do toho konkurzu šel a získal jsem pro sebe novej náboj. Jak mi říkal jeden kluk na rodince „Tak, strejdo, teď sis šel hodit ty nohy do toho kanclu“. Ale když jedu s dětma na nějakou akci, tak je to určitě zábavnější než sedět jenom tady. Chystá se i novej zákon, jsem tam u toho přítomen, tak si myslím, že bych mohl pomoci i té republice.

A co přesně ta vaše práce obnáší?

V podstatě neobnáší nic. Všechno, co se odehraje, padne na vás. Takže když jste v Egyptě na dovolený, dá tady vychovatel někomu facku, prioritně to odnášíte vy. Ale facky tady nepadaj, stížnosti tu víceméně nejsou. Co to obnáší...? No, tak asi..nejvíc asi ta komunikace s veřejností, s pedagogy, se zřizovatelem, na tom strávím asi nejvíc času...Samozřejmě nějaký ideálně novy myšlenky, někdy ale přicházejí víc a někdy mén. Kontrola, jestli to běží, tak jak má...asi nejvíc, když udělám nějaký koláč, tak komunikace, kontrola a pak řešení nestandardních situací a někdo si přijde pro radu.

Co pro vás představuje práce s dětma?

Radost i starost. Asi i naplněnost. Když se něco podaří, tak ačkoliv člověk na tom nemá nějakou velkou zásluhu, tak je z toho spokojenej. Když se nedaří, tak přemýšlím nad tím, jak to změnit, posunout...kromě toho, že spolu můžeme strávit krásný chvílky, tak i když spolu nejsme, tak když vymyslím něco, co se podaří a začne fungovat, tak je člověk spokojenej. Tak asi velká naplněnost.

Stále to cítíte i po těch dvaceti letech?

S dětma jo! (smích) Ale někdy si po těch dvaceti letech to doléhá, jsou období...koneckonců jsme to probírali i na supervizi. Ale i supervizorka říkala „máte chut v tom pokračovat, ne...za 6 let nebudete na okraji nezájmu, když odejete...“ Jako teď mám v plánu těch 6 let vydržet, ale od té doby, co jsem dětem přikejv, tak nevím, jestli to bylo to období...ale já kdybych jim nekejv, tak do toho nejdu. Já jsem teď na podzim téměř tři měsíce odpočíval, tak možná i tak jsem si odpočal a cejtím se líp než touhle dobou před rokem.

Jak byste hodnotil poslání tohle profese?

Já bych ho zhodnotil, že kdybyste vyměnila jedno písmeno, tak „vaše poslání je k...“. Nee (smích). Jako člověk, co do toho jde, tak do toho musí jít strážlivě. Protože mám kolegyni a která si myslí, že je tady změni...statistiky jsou jasný. Jako člověk do toho nesmí jít s tím, že se všechno musí podařit. Ale měl by bejt takovej, že by se měl zamejšlet nad tím, jestli může něco udělat jinak, nemůže něco udělat jinak. Paradoxně, když si člověk řekne, že se mu to nepovedlo...dali jsme kluka do výchováku. Tak on dodělal školu a pak přišel a řekl „Strejdo, jdu ti poděkovat, že jsi mě do toho výchováku dal, protože já bych tu školu nedodělal...“. Někdy se to prostě vrátí pozdějc a úplně nečekaně. Má to velkej význam, pokud člověk chce dát těm dětem, ale nemůže po nich chtít víc, než mu oni můžou dát. A on se nemůže obvinovat z toho, že se nedaří. Ty děti občas mají tu genetickou výbavu. Ale je to krásný povolání, pokud vám nenadávaj rodiče nebo děti. Ale i s tím se musí počítat...Pokud přijde dítě, který mi druhej třetí den řekne ty seš „č...“ a přijde za půl roku a jsem s ním ve vztahu, že nemá potřebu mi to říkat, tak to je proč, jsem tady! To se mi povedlo! Pokud ten člověk si je schopnej nastavit reálnej cíl a není úzkostnej z toho, že se všechny věci nedařej, tak není skoro hezčí práce. (smích)

Jak často tady probíhají supervize?

My jsme měli kdysi dávno supervizní pokus. To skončilo během roku. To už je asi dvanáct let. Pak jsme se k tomu vrátili tuším před sedmi lety. Nejdřív jsme dělali velký supervize, společný. Některý kolegové byli hodně aktivní, tak se to tak rozjelo. Pak jsme si řekli, že důležitější jsou rodinkový. Na každý rodince máme čtyři deňáky. Pak postupně jsme z velkých supervizí začali dělat jiný formáty, více na kazuistiku zaměřený, pak jsme nakonec od toho velkýho setkání 30 – 40 pedagogů, to nebylo úplně efektivní. Takže teď jedeme vyloženě ty rodinkový, pak my jako vedení jedeme supervizi. Provázející pedagog nemá, ale ten si vyjednává individuální. Máme tam podmínku nejméně 10 hodin za rok, tzn. 5x za rok. Ta rodinka si to víceméně řídí sama a si domlouvá termíny a je nějaký minimum. A když je víc, tak samozřejmě můžou.

Kdo uzavírá kontrakt?

To hradíme my. Děláme setkání vedení a supervizorů. My máme vlastně 5 supervizorů, tak tam děláme zhodnocení a domlouváme se, jestli chceme zachovat pravidla na další rok nebo nechceme. My tam občas připomínkujeme, že ta supervize by měla řešit víc to, že si ty vychovatelé dokážou říct mezi sebou ty nepříjemné věci a ne jenom probírali, že Pepíček nosí ze školy poznámky. Ale chápu, že ten supervizor jim to nemůže nalajnovat. Takže zrušili jsme ty velký formáty, že i ty supervizoři říkali, že to je zbytečná ztráta času.

Jak byste supervizi charakterizoval?

Pro mě osobně to znamená podpora. Podpora mého rozhodování...My jsme asi měli štěstí na supervizora. Ted' měníme supervizorku, ale s ní bylo opravdu výborný. To je strašně důležitý. Natrefit na toho dobrýho supervizora, kterej to s tou skupinou umí. Ačkoliv si myslím, že jsme mohli dojít dál, kdybychom byli víc aktivní a odvážný. Ale podpora toho „proto tady jsem“ a řešit věci, který nechcete řešit nebo na ně nemáte, tak aby se to probralo tady. Aby nám někdo řekl, že bysme to měli dělat jinak....Asi jako podpora a podnět k tomu přemýšlet nad tím, co člověk dělá.

A jaký byl váš počáteční přístup?

Já jsem rozhodně chtěl a byl jsem otevřený k tomu, aby supervize byly. Myslím, že to je dobrá věc a akorát prostě holt někdy nejsou ty výstupy takový, jaký bych si představoval. Minimálně to, že ty lidi cejtej ode mě, že to chci. Když nemůžou na supervizi, tak se musí omluvit. Takže možná některý trpěj, že musí chodit na supervizi. Ale možná když se na chvíli nad něčím potkaj...

Jaký je váš současný přístup?

Jako když se mě někdo zeptá, jednoznačně vždycky doporučím. S tím, že teda jsem spokojenej se supervizí, vidím v ní smysl. Ale riziko je to, že když to tam ty lidi nevnosou, tak z toho nedostanou to, co dostat můžou. A myslím si, že lepší jsou ty menší týmy než ty velký. Asi v těch dvanácti lidech to je jinej styl práce, tak tam to ještě jde. Ale my jsme velké moloch, 9 rodinných skupin, to už dohromady nejde.

Jak probíhají supervize?

Probíhá to tak, že my vyrazíme s vedoucíma pedagogů autem, v aute si povídáme, co bychom chtěli prohodit za téma, uděláme si takovou přípravu. Tam se vrátíme k tomu, co jsme probírali minule. V podstatě v hodině padesát a posledních deset minut a člověk by to nezavřel, ještě byl měl půl hodiny co probírat. My teda jezdíme pryč, protože si neumím představit, že bychom to měli tady. Furt by tady někdo tukał, zvonil by telefon...Ale hodně rodinek to má tak, že supervizor jezdí sem.

Jak je pro vás ta supervize přínosná?

Když bych to měl říct na procenta, tak je to asi na 80 – 90 %. Největší přínos pro mě má to, že si umím nastavit hranice. Prostě když někdo přijde s docházkou 16., ale já to chtěl 15., tak to

15. bude. Proč 16. v 8 ráno? Rád člověk přimhouří a omlouvá ho, ale proč bych to dělal. Jo, já tě chápu, ale sorry.

A jak se ty přínosy projevují ve vašem kariérním životě?

Myslím si, že když to udělám dobře, tak mě to utvrdí, že to je dobrý. Posouvá mě to v tom nedělat vychovatelům maminku. Takový to být vlídný, vyslechnout si, ale chtít dodržování a nebát se okolností. U těch dětí je to pro mě jednodušší a přirozenější. Nemám s tím problém. U toho dospělýho bud si s tím nic nedělá nebo to nepochopil, takže u těch dospělých se musím víc učit to povysvětlení toho... Takže posilování toho, že to co jsem ukázal, platí.

Pomohly vám vyřešit nějaký určitě profesní problém?

Jako organizační věci určitě. To tam proběhly změny, který přišly díky supervizi. Když vezmu profesní...tak taky. To jsme měli věci, který jsme probírali a ta reakce supervizorky byla suprová „Počkejte, ale to přece nemůžete, že by tohle mohlo být normální, to je nenormální...“ Takže takovýto jak člověk je zvyklý, že bohužel ta tolerance toho chování se začíná moc rozlišovat. Takže vrátit to zpátky a nebyť tolerantní vůči takovému chování, to prostě nemůžu.

Vidíte nějaký negativní aspekty těch supervizí?

Tak ty negativní, když vezmu vychovatele, nejdou do toho, aby si tam vyříkávali ty vztahový věci. Taky negativní může být to, že když jsou otevření a jdou do toho, tak po roce třeba zjistí, že to nemá smysl a neshodnou se, tak jdou od sebe. To je holt negativní. Ale ve finálně když mají být na rodince čtyři lidi, který spolu nespolečně pracují, jak mají, tak je to vlastně pozitivní. Ale negativní je to...já nevím...taky to může být supervizorem. Ale někdy by mohl víc tlačit do toho „tys nám ještě nic neřekla“.

Jako víc vyzývat k té aktivitě?

Hmmm. Hmmm. Hmmm. (přikyvuje). Víc tam tlačit to řešení těch vztahů.

ROZHOVOR Č. 2 - ŘEDITELKA

Kolik Vám je let?

59 let.

Jaké máte vzdělání?

Vysokoškolské, filosofická fakulta UK, obor andragogika.

Jak dlouho pracujete na pozici supervizora/ředitele/vychovatele v dětském domově?

Nějaký 16 let. Předtím jsem dělala úplně něco jinýho..

Co vás k profesi supervizora/ředitele/vychovatele přivedlo?

No, já jsem předtím dělala v Německu, 10 let. Potřebovala jsem se tady v ML nějak upíchnout...a ono to není úplně lehký s andragogikou. V té době byl zrovna vyhlášený konkurz, takže jsem se přihlásila. K dětem jsem vždycky tíhla, v Německu jsem taky dělala s dětma. Tak jsem se do toho konkurzu přihlásila a vyšlo to.

Co konkrétně vaše práce v dětském domově obnáší?

To je otázka na hodně dlouhou dobu (smích). Je to zároveň pedagogická a manažerská činnost. Je to prostě strašně moc věcí, je tady obrovská zodpovědnost...je to prostě vedení toho dětského domova, ale i práce s dětma. Prostě taky s dětma dost pracuju, řeším s nima různé problémy.

Takže můžou přijít k vám si popovídat, pokud mají nějaký osobní problém?

Taky. Nebo taky řeším složitější, závažnější problémy, třeba jako výchovný. Dost se to teď poslední dobou rozjelo..

Co pro vás představuje práce s dětmi?

Jako myslíte konkrétně? Určitě se cítím dobře při té práci, jinak bych to nedělala. A snažím se jim pomoci v tom, co je v jejich silách. Takže mě samozřejmě naplňuje, ale práce je to těžká, zodpovědná, ale na druhou stranu hodně naplňující.

Jak byste hodnotila poslání vaší profese?

Tak je to určitě hodně záslužná práce, hodně těžká. To je to samý, jako jsem říkala předtím, že jo...myslím si, že ti vychovatelé do toho většinou dávají daleko víc, než by měli. Myslím si, že to finanční ohodnocení by mělo být daleko vyšší za tu práci, která tady je... Většinou každé přide s takovejma většima iluzema, většinou si nepředstavuju, že je to až tak s problémovejma dětma. Že se na těch dětech dlouho pracuje...tak s tím lidem přicházej, s těma většima iluzema...Ta práce tady s těma dětma je těžká a vyžaduje silnou osobnost. Nejsou tady žádný dětičky, kterým jenom umřeli rodiče. Často jsou to děti, který jsou problematický, hlavně výchovně. Nejdřív euforie veliká, ale pak ty jejich iluze začínají dostávat na frak.

Jak často supervize ve vašem zařízení probíhá? Jak dlouho je zde zavedena?

Tak třeba jednou za půl roku. Funguje to tady tři čtyři roky.

Kdo uzavírá kontrakt?

Já jsem totiž ze začátku té supervizi moc nevěřila..říkala jsem si, že je to takový to, co musí být. Tak pak jako, dobrý, udělám něco, aby se vlk nažral a koza zůstala celá. Ale to bylo jen do té chvíle, než jsem se o té supervizi fakt něco dozvěděla. Pak jsem jela na školení do Prahy, takový dvoudenní a supervizi se tam věnovalo jedno odpoledne. Tam jsem tomu teprve přišla na chuť a říkala jsem si, že to by fakt nemuselo být špatný. A kdyby se to pojalo, jak by to být mělo, tak by to špatný být nemuselo. Strašně záleží na tom supervizorovi. Aby tomu rozuměl. Takže jsem strašně dlouho hledala supervizora, protože ono sehnat dobrýho, to je taky hodně drahý. Takže nejdřív jsem docela dlouho hledala, ale tady v okolí jsem nikoho nenašla. Nakonec máme supervizora z Prahy. On dřív i dělal na ministerstvu školství vedoucího přes

odbor dětských domovů a týhle problematiky. Seznámila jsem s ním přes několik těch setkání DD a jako člověk se mi líbil. Dozvěděla jsem se, že dělá ty supervize a je zkušeněj. Dělá etopeda ve VÚ. Pak jsme se i dohodli na ceně, že to je únosný a od té doby sem jezdí.

Jak je supervize financována?

My jako děcák to financujem.

Jak byste supervizi charakterizoval/a? Co pro vás tento pojem znamená?

Je to prostě zhodnocování určitých situací a snaha o jejich vylepšení. Podílí se na tom hodně lidí, víc názorů, bere se to z různých úhlů, tak se tím snažíme dopít k nejlepšímu výsledku. Míváme teda různé témata, od pracovních vztahů přes děti. Ted poslední dobou jsme spíše řešili ty děti, domácí násilí...ale prostě spíš řešíme ty problémy s dětma. Někdy je složitější případ a není jasný to jeho řešení, někomu není jasný, jestli to řešil dobře nebo jestli to neřešit jinak.

Převažují právě tyhle témata?

Poslední dobou jsou to spíš ty děti. Ze začátku to byly spíš ty personální problémy. Tam jsme řešili i ty zaměstnance. Ne vždycky se k tomu ten zaměstnanec postaví dobře...a tady taky, ne všichni to ještě dobře pochopili. Musí se s těma lidma pracovat. Já jsem jim to nedala jako povinnost, ale vysvětlila jsem, že je to věc dobrá. Takže některý tam jdou s tím, jakože musím, ale není to úplně na sto procent. Prostě si nechtěj udělat zle, jsou tady takový lidi.

Řekl to někdo explicitně? Že k tomu má negativní přístup?

To tady lidi jsou, ale že by mi to řekl někdo do očí, to jako ne (smích). Vyjádří, že to je na nic...někdo tomu nedůvěřuje, někdo se tomu nechová, jak by měl, což je taky na nic. Trošku se tam potom zkresluje. Ale doufám, že k tomu dospějem, že to ty lidi pochopí.

Jaký byl váš počáteční postoj k zavedení supervizí?

Než jsem se to dozvěděla, tak to bylo takový odměřený.

Jaký je váš současný přístup k supervizi poté, co s ní již máte zkušenosti?

Určitě kladnej. Je to možná i to, že jsme kápli na toho dobrýho supervizora. Kdybychom kápli na špatnýho, tak je to určitě horší. Pod nás patří Aš, tam taky měli supervizi, ale tam měli strojenou. Aby byla čárka. Takovej byl přesně ten supervizor. Trvalo to třeba dvacet minut, tady to máme i tři hodiny.

Jak probíhají supervizí setkání?

Zúčastníme se toho všichni najednou, ne jednotlivě. A ted' záleží, kterej problém se řeší. Ale jsou u toho všichni. Supervizor ještě zhodnotí, co bylo předtím, jestli my ještě něco nemáme. Zeptá se, co chceme a my většinou přijdeme s nějakým problémem. A ono se pak něco vyvrbí, všichni se k tomu vyjadřou. Někdo je aktivnějš, někdo míň.

A co pasivita těch účastníků?

Když se jedná o témata o dětech, tak to většinou docela šlapalo. Lidi se k tomu vyjadřovali. Horší je, když je to o těch zaměstnancích. Myslím, že ty lidi mají ještě trochu strach. Že to ještě nepochopili, že to je to místo, kde by to právě měli říct. Takže některý to řeknou, v pohodě. Ale jsou tam takoví, kteří to neřeknou, ale pak to někde poví za rohem.

Je pro vás supervize přínosná, popř. čím?

Přínosná je určitě. Že se otevře ten problém, prodiskutuje a že bud se lidi utvrdí, že to dělají dobře a najdou cestu lepší nebo to pochopí, joo...proč se ta věc udělala. Je to takový víc do hloubky.

Jak se tato pozitiva projevují ve vašem profesním životě?

To se asi neprojevila. (kroutí hlavou) Já hodně pracuju s téma dětma, děláme i takový ty komunity, třeba že jdu do skupiny, vezmu si tu vychovatelku nebo vychovatele a tam prodiskutováváme ty problémy. Tak samozřejmě přínosný to je, ale že bych vyloženě zaznamela ,supervize jsou super!', tak to asi takhle ne.

Vidíte nějaký negativní aspekty?

To asi to, že to zatím všichni úplně nepochopili. A pak se nemůže pracovat naplno, že jo...protože když se někdo bojí tam něco říct, protože většinou je to nějaká věc, která je důležitá...tak to potom postrádá, ne smysl, ale zabrží do výsledek..A taky je to pro ně do určitý míry ztrá...ne ztráta času...ale jako čas navíc. Je to časově náročný. Tak to by asi byli radši, kdyby ta supervize nebyla. Ale na druhou stranu věřím, že jim to až tak nevadí zase.

ROZHOVOR Č. 3 – SUPERVIZORKA

Kolik Vám je let?

39 let

Jaké máte vzdělání?

Mám vystudovanou dvojborovou psychologii. Já jsem studovala zčásti v Praze a zčásti v Olomouci. Výcviky mám různé, první mám v dynamicky orientovaný psychoterapii a psychoanalytický výcvik, skupinový a párový. V supervizi mám vzdělání v ČIS, kde mám základní výcvik a mentorskej výcvik, takže už taky trénuju supervizory.

Jak dlouho pracuje jako supervizor v dětském domově?

Tam jsem pracovala 6 let. Skončili jsme teď v lednu.

A celkově jako supervizor?

Jako supervizor 15 let.

Co Vás k tý supervizi přivedlo?

Já už jsem vlastně mezitím pracovala a taky jsem lektorovala měkký dovednosti a psychiatrický témata. Učila jsem na psychiatrický nástavbě a připadalo mi, že to je ještě nějaký další rozměr toho rozvoje těch pracovníků. A protože dělám terapie ponejvíce, taky si myslím, že to je taková protiváha.

Co pro vás práce v dětském domově obnáší?

Já jsem vlastně tam přišla, protože tam zaváděli supervizi před sedmi osmi lety. Tak jako vychovatelé a pracovníci v přímé péči začali supervizně pracovat, tak i vedení tam potom začalo. Takže jsme tam měli doteďka pravidelné supervize dvou zástupců a ředitele.

A co pro vás představuje práce s vychovateli?

Já jsem se nesečkala s vychovateli. Jenom na nějaké hodnotící supervizi. Jinak já jsem se setkávala jenom s vedením. Ono to eticky není možný.

Jak byste hodnotila poslání vaší profese?

Vůči téhle skupině si myslím, že jsem jim pomáhala porozumět, co to supervize je, protože jsem byla první supervizor v jejich éře. Protože první léta bylo o představení možnosti. Že to není jako poradenství, že to není schůze a taky se můžou dívat na nějaký věci přes sebe. To si myslím že bylo několik let, než jsme to zdolali. Myslím, že to bylo dobře, protože paralelně to zdolávali i vychovatelé. Takže jim to vedení mohlo líp porozumět, že to není tak snadný chodit na supervizi. Oni byli hrozně fajn a snažili se, ale dlouho trvalo, než si uměli chytit, co to je supervizní téma, aby to nebylo jako „poradte nám s něčím“. Nám se tam potom s mojí dlouhou praxí na psychiatrii spojilo to, že jsme vlastně často supervidovali - v těch posledních letech toho hrozně přibýlo – třeba kazuistiky rodičů, kteří sami měli vážnější psychiatrický diagnózy, děti jim byli odebrány třeba pro nějaký týraní. Takže tam potom to vedení taky se zajímalo o nějakou odbornost nebo jak postupovat, co vlastně znamenají ty diagnózy, co můžou čekat od těch rodičů. Zčásti jsem byla supervizor v tom, jak pracovat s podřízenými a zčásti, protože oni jsou aktivní v té práci s dětma, tak podívat se na takovýhle situace, když třeba řešili nějaký traumatizovaný dítě, tak ohledně té odbornosti terapeutické.

Jaký byly nejčastější témata?

Určitě se všemi jsem se potkala s tématem jako „Panebože, už to nevydržím, co budu dělat jinýho?“ a vrácení se k tomu, že to má smysl. Protože ta skupina byla stabilní, nikdo neodešel, nikdo nepřišel. Takže ponejvíce jsem se snažila, protože jsem byla najata jako supervizor vedení a oni jako přímý kazuistiky, protože musí jako DD zaujmout přímý postoj vůči mamince, která je stalkovala. Ale většinou jsme se snažily supervidovat práci s jejich podřízenými a jejich manažerskou pozici, což je vždycky pro lidi v pomáhající profesi úplně peklo. Oni lítaj mezi tím, že by sami nejradši pracovali s těma dětma, ale zároveň ta jejich pozice to neumožňuje. Takže posílit to, nějak se vymezit a nechávat víc kompetencí, nebýt tolik podpůrný, to určitě je vždycky v těch týmech jako to hlavní.

Jak často jste tam docházela?

Oni chodili ke mně a měli jsme plus minus jednou za dva měsíce. Domluvený termíny jsme měli dopředu, všichni se scházeli pravidelně, účastnili se. Třeba někdo někdy nebyl, ale byla to výjimka.

Jak byste hodnotila rozdíl mezi supervizemi v dětském domově a jinde?

Vidím rozdíl podle resortu. Jiný je zdravotnictví, jiný je školství, jiný jsou sociální služby. To jako úplně. Myslím si, že to je taky tím, že ty lidi jsou kvalifikačně modelovaný jinak. Jinak je vedený zdravotník v kvalifikačním studiu, je víc vedený, jak mají věci být, prostě léčba je nějaká standardizovaná. Sociální pracovník je orientovaný jinak, hodně proklientsky. A pedagogičtí pracovníci jsou víc v tom, jak by to mělo být. Oni nesou těm dětem jako tu linii a třeba je pro ně někdy těžký podívat se i na nějaký procesy typu přenosu a protipřenosu vůči dětem a kolegům. Tam jsme i museli dotvořit ten slovník, vysvětlit si, co to znamená, projít nějaký obrany, že to k ničemu není. U nich jsem byla dýl. Vlastně supervizor by se měl po pěti letech vyměnit. Ale já tam s nima zůstala, protože ráda jsem s nima pracovala. Ale myslím si, že teprve ke konci začínali rozumět tomu, co můžou získat na supervizi. Ty čtyři pět let jim trvalo, než byli ochotni se na věci podívat tímhle způsobem. Až třeba začali vnímat, že řeší věci za jiný lidi a je to jejich osobní. Že to není jenom o tom, jak si nastaví pořádek v domově, nebo jak si nastaví kompetence, ale že to jde přes ně. Můžou si to stokrát nastavit v náplni práce, ale že se nepřeskočej.

Takže jste museli nejdříve rozebrat nějaký ten osobní problém...

Nebo si rozebrat to, že oni jsou nějakí. A to si jako myslím, že to mají jiný profese blíž než pedagogičtí pracovníci...Nejlíp jsou na tom lidi, co mají nějaký terapeutický vzdělání a pak ty sociální pracovníci, i když jsou vlastně velmi na nízkým stupni vzdělání. Ale mají tu duši orientovanou nějak jinak. Nemaj takovej nárok, aby věci byly podle nich. A to mají zdravotníci obrovské. A ten systém nemocnic, i když jsou to psychiatrický nemocnice, tak oni nemůžou uhnout. Mají velmi standardizovanou péči v nějaké situaci nebo oddělení. V té sociální práci to daleko víc jde, hledají způsoby, jak to udělat s tím klientem. Tam se potom jenom můžeme zabývat tím vnitřním světem, a to je strašně těžký. Protože tam moc nejde hledat jinej přístup, protože ten přístup je danej, pojišťovna ho má nějak danej, léky se musí podávat nějakým způsobem. Zatímco ta sociální služba, i to vychovatelství...ale oni se toho bojí...A my si tu profesi vybíráme podle nějaký naší nátury. A oni jsou vedeni výchovně. Hodně v domovech nebo v ústavech školím trauma dítěte a to je vidět, jak je pro ně strašně těžký vnímat, že to dítě je jaký je, protože se mu dělo, co se mu dělo. Hodně apelujou na to, aby se vzpamatovalo, aby to dělalo jinak...v dobrým slova smyslu. Ale to dítě prostě nemůže, nemá takový struktury vytvořený, aby to dělalo jinak. To je těžký překlenout.

A jak myslíte, že by to viděl zdravotník?

Zdravotníci mají velký apel na péči, ty se umí postarat. Mají taky tendenci přebírat kompetence. Oni to vědí. Takže oni by taky řekli tomu chlapci, at si najde zájmy, protože bude mít jiný myšlenky, řekli by matce, at' jde do protialkoholový léčebny. To je taková hra se slovy...Myslím si, že je taky spousta vychovatelů, který mají cit pro to dítě, ale nárazí se na to, že to je taky nějaký systém. Fungujou s OSPODem, fungujou se školou. A všichni po nich

něco chtěj a všichni ví, jak by to měli dělat. Takže jim tam samozřejmě přijdou extrémně problematický děti, ale ty jsou spíš na úrovni výchovných ústavů. A oni se snaží je podržet v těch dětských domovech, aby nešli do prostředí těch těžkejch poruch chování. A děti, co osiřely nebo byly osamoceny, aby jim byly vděčný. Tak oni taky moc vděku nezažijou.

Jak byste charakterizovala tuhle klientelu v dětských domovech?

Já bych řekla, že to je asi to školský...nebyť tím expertem. Oni by rádi se obraceli s dotazy na někoho, kdo se vyzná v něčem, v čem oni se tolik nevyznaj, protože jsou přece jenom specialisti na výchovu, já mám praxi s problematickou klientelou, s lidma s poruchami osobnosti. A aby si na věci přicházeli a nechodili si pro radu, bylo těžký. Posílit je v tom, že sami mají nápady a kompetence, že si můžou něco dostudovat. A abysme si byli rovnoceni v tý supervizi. Abych já nebyl ten expert, co ví, co mají dělat. Což určitě někdy se taky stane, je tam někdy ta edukativní část. Dost často si také supervidování vyberou supervizora, že třeba ví, že je zkušeněj v nějaký oblasti. I když jsou různý pohledy na to, jak to má být. Ale tady je ve hře taky to, že chtěli mně, protože jsem byla zkušená pro práci s takovouhle klientelou. Možná je oslovilo víc to, než že dělám supervize vedení. Možná oni potřebovali posilovat tu identitu manažerské pozice. Oni měli hrozně málo vytvořeno, že to je jejich profil... Aby se nevnímali, že jsou jedni z nich. Není ředitel domova jeden z vychovatelů. Může mít taky nějaký kompetence, ale i ty děti ho vnímají jinak a vychovatelé jinak. Ale i když jsou velmi přátelští, tak podřízení nemůžou takhle vnímat. Takže posílení autority a odsazení se od týmu. Tohle je velkej domov a má hodně personálu. I v tom, aby je na druhou stranu nechali být a vychovatelé svoje kompetence posilovali.

Jak přesně probíhají supervizní setkání?

Jak jsem se to naučila ve výcviku. Máme širší kontrakt, kde bylo, že supervize je pozice vedoucího a zároveň když bude potřeba něčeho dalšího...Řešili jsme i věci osobní, který se třeba týkaly prostupnosti dat a ochrany dětí, i nějaký etický témata. Přes ty jejich systémy leckdo může nahlédnout do dokumentace dítěte, takže aby to bylo odstupňováno, kdo co potřebuje vědět. Pak jsme vždycky vyjednávaly na tom daným sezení zakázku, což byl třeba nějakej případ nebo kontinuálně jak se daří být těmi vedoucími. A nechat taky ty podřízené. Protože když je hodně aktivní vedení, tak má pasivní podřízené.

Myslíte i v tomto případě?

Myslím si, že dělají hodně věcí, který by mohli dělat vychovatelé. A myslím si, že schopnějším vychovatelům by to mohlo vadit, že tam zůstanou takoví ti, co se vezou. To tak je vždycky akce-reakce.

A jak probíhá jedno sezení?

Vždycky jsme měli dvě hodiny. Záleží jak byly obsáhlý ty témata, někdy jsme měly dvě. Někdy to bylo složitější a trvalo to celou dobu. Ale vždycky jsme měli ten cyklickej model, že si nějak řekneme co a na další supervizi se ptám, jestli s tím něco dělali a co je novýho, protože mě zajímá, jak to dopadlo. Některý věci jsme i opakovali, když to třeba byl velkej konflikt s jednou maminkou za asistence polici, k tomu jsme se x-krát vraceli...

Co pohánělo supervizi vpřed a co jí brzdilo?

Hodně, první leta, jí pohánělo to, že by bylo blbý jí nemít, když jí poručili podřízeným. Sami oni tu představu, co by na ní měli dělat, neměli. Já zase jsem to nechtěla dělat za ně. Takže jsme balancovali na tom, že když si to oni objednájí, že je jejich zodpovědnost, aby si přinášeli témata, aby se o tom bavili dopředu...prostě aby byli nějak aktivnější. Že to není o tom, že si přijdeme popovídat, jak se máme. Což tak ze začátku šlo trošku ztuha. Mě se dost často na těch supervizích se stává, že když se zeptám, jakou mají zakázku, tak to nechávají na mně. Tak se snažím nějak zlehčit, zažertovat, abych nepřijala ten pasivní model. Nebo řeknu, že když to takhle je, tak možná potřebují jiný typ podpory, ať si u někoho objednájí seminář nebo něco proti stresu. Ale že tady je to o tom, co přinesou oni sami. Takže se pak bavíme o tom, proč nic nepřinesli.

A jak to vypadalo tady?

Mám vám to říct popravdě? (smích) Nevím, jak to věděli oni, ale já si myslím, že to mnohdy bylo tak, že mě nechtěli zarmoutit, že jsou jako lidsky příjemní. Nechtěli, abysme tady mlčeli, abych se tady trápila, že oni nemluvej. Tak se někdy snažili ten čas naplnit. Taky aby nezklamali ty podřízený. Pan ředitel tomu hodně věřil. A já si myslím, že je snazší – metaforicky – někomu, kdo dělá přímou práci s klienty. Protože se vždycky můžete bavit o nějakým klientovi. Taky když s někým začínám, tak říkám „týmovou radši počkejte, ze začátku je to celkem masakr, pojďme se bavit o případech, o pravidlech...“ Začít na nějakým bezpečnějším poli, zjistit jak se kdo vyjadřuje, nějak to kultivovat...a protože oni tohle nemají, musí se bavit o tom, jaký jsou vedoucí, když je to supervize vedení, oni případy nevedou, takže to je samozřejmě daleko těžší. Mnohdy to bylo až z paty, že se hledalo téma.

Bylo to obtížný i pro vás?

Hmmm. (přikyvuje). Spíš mít jako pocit, že dělám supervizi. Jinak mě to hrozně zajímá, jak oni pracujou, ráda bych si o tom s nima povídala, jak se dělá výchova. Ale to není supervize. A oni by byli hrozně šťastný, by mi povídali a jak bych povídala jim. Takže popravdě si myslím, že to byla supervize tak z 30 %... Já si myslím, že se naučili, co mají dělat a jak mají dělat, ale že toho by nějak extra využívali...Jednak mě šíleně přemlouvali, at je neopouštím, že jsou ještě v nějaké neodseparované fázi. Ale já si myslím, že je potřeba je opustit. Aby si to zkusili s někým jiným to nastavit jinak. Jinak bych jejich maminka, která to s nima nějak zkoulí. Ale že abych to využívali...u některých s ohledem na jejich nastavení a věk, jako postoj, je to neprůstřelný.

Myslíte, že to byl nevědoměj postoj?

Já myslím, že vědomej a explicitně sdělovaněj. Oni byli hrozně fajn jako lidi, ale brali to tak, že tady musím bejt, tak budu příjemná. Ale to opravdu je zvláštní exemplář ten domov. Jinde v supervizi je to jen někdy – posedět, popovídat. Nebo že tam je někdo, kdo nemluví. Ale v podstatě to funguje. I s pečovatelama v domově, který v podstatě mají jenom tříměsíční kurz

a ani nemají maturitu, mám pocit, že se něčeho dotknem. Tady si myslím, že velmi málo. A kolegové ze školství říkají, že to je fenomén toho školství. Oni opravdu myslí jinak.

Takže to není sestavou jenom těchle tří lidí?

Já si myslím, že oni jsou spíš lepší, než co jsem zažila i jinde. Tam se to vedení o to nezajímalo vůbec, tihle se o to aspon snaží...Někdy se s kolegama bavíme, že fakt by to nemělo být plošně, ale by to zařízení mělo možnost na výběr z různých typů podpory. Osobně si myslím, že může být daleko prospěšnější kazuistické seminář, kde se ty lidi cítí bezpečně a vy tam můžete poslat nějaký informace, který vedou ke zjednodušení práce. A zároveň to ošetřit a ocenit jiným způsobem.

Jaká je zpětná vazba od těch klientů?

Jak se projevovali bylo, že to pro ně bylo hrozně fajn. I když jsem analytik, tak dost jsem zaangažovaná. Taky jim říkám svoje zkušenosti k tomu. Oni ocenovali to, že jim to pomohlo překlenout to učící se období, že sem jim vlastně hodně pomáhala. Že jsme spolu hledali tu zakázku, používala jsem metody a supervizní techniky, abych tomu procesu pomohla. Nějaký protiúzkostný manévry. Oni byli hrozně vstřícní a nikdy jsme z jejich strany neměla strach vůči etické přelapům vůči dětem. Ačkoliv nebyli hvězdná sestava na supervizi, tak ale bych se nebála, co tam ,páchají'. Někdy z těch supervizí totiž jdu, že se toho nechci účastnit.... já jsem totiž pak vzteklá, vadí mi to a nedokážu být neutrální. Někudy to vyleze. Takže za vydatné podpory kolegů jsme se naučila nepokračovat s tím týmem, protože si nechci takový peklo dělat. Mě nejde o to, aby byli super, ale aby slyšeli a pochybovali. Ale když jsou věci, který hraničí s něčím nelegálním, toho já se nemohu zúčastnit.

A to se projevívá?

To vyleze. To je viditelný, to se nedá zakrýt. A na to já nejsem. A s tím pak jde i vaše jméno. A já si říkám, že moje kritérium je, jestli bych tam poslala svého pacienta...

Tady je těžký najít dobrý vychovatele. A častokrát jsme s tím vedením řešili i postupy u velmi problematických osobností vychovatelů. To je strašně pod pokličkou. Oni jsou s těma dětma sami a dlouho. Můžou kontinuálně na ty děti i několik let působit, třeba i nezřízeně. Takže nevíte, co se může dít na rodince v noci nebo ve dne, když je tam jeden vychovatel. Beru to jako strašně zodpovědnou práci na ty děti nějak výchovně působit. A jak držet tu filosofii domova, to taky беру jako takovou součást supervizí. Jak nějak nalákat ty vychovatele, tak aby se na to dívali jako pan ředitel. Protože on to vidí hodně hezky, je pro ty děti hodně nastavenej.

Vidíte pozitivní výsledky těch klientů v rámci supervizí? Ve stylu ,to mi pomohlo, to jsem potřeboval...‘

Hodně věcí, co jsme vymysleli a zavedli do praxe. Třeba v rámci pracovních náplní vedoucích, kompetencí podrízených, jak mají dělat kontrolní činnost. I když skřípali zubama a

trvalo to dlouho, tak některý principy řízení, co jsme tady rozebraly. A hledali jsme možnosti, co by to posílilo. Protože oni, myslím, potřebují posilovat kompetence vychovatelů. I když jim to nešlo, jak si představovali, ale začali převádět do praxe třeba neprůchozí kanceláře, aby jim tam furt všichni courali. Vypadá to snadný, ale snadný to nebylo. Trvalo to několik let. Nebo že nebudou k dispozici. A když si pak měli napsat, proč tam ti vychovatelé chodí, tak to bylo jenom jako „Ahoj, jdu tě pozdravit“ při děláni výplaty apod.

Pomáhají vám supervize ve vašem osobním rozvoji?

To určitě nejvíc! To vypadá, že i výcvik supervizní mě strašně posunul v terapii. On je jinej. Je to jako víc učení se metody, ale není to tak sebezkušnostní jako výcviky terapeutický. Vedlo mě to víc k tomu, přemýšlet u klienta o jeho zakázce. U supervize porovnáváme, jestli ten výdej je stejnej jako příjem. A obráceně, mám párovej výcvik. Takže ten párovej výcvik je mi hodně užitečnej v supervizi. Protože když pracuju s rozhádanýma párama a týmama, tak mi to přijde hodně užitečný a používám ty metody. Ta supervize má pro týmovou práci málo nástrojů a ty nástroje jsou výborný pro tu párovou nebo rodinnou terapii. Jako udržet se neutrální a nenechat se přetáhnout na jednu stranu. Hrozně mi to pomohlo a zlepšilo práci terapeutickou.

ROZHOVOR Č. 4 – SUPERVIZOR

Kolik Vám je let?

58 let.

Jaký máte vzdělání?

Vysokoškolský - speciální pedagogiku a doktorát z psychologie. Na Karlově, na Univerzitě Paleckého a Jana Evangelisty Purkyně.

Jak dlouho pracujete na pozici supervizora, konkrétně v dětském domově.

V dětském domově 6 let.

A celkově Vaše kariéra supervize?

15 let.

A co Vás konkrétně k téhle profesi supervizora přivedlo?

Asi setkáním se supervizorem, kdy jsem ještě pracoval v Liberci a přišlo mě, že to je něco užitečného, že je to přirozenej vývoj tý profese, kterou dělám.

Takže jste to vnímal jako vlastní profesní progres?

Hmmm. Hmmm. (souhlasí). Ale úplně přirozenej takovej jako posun od práce s klientama s prací s těma, kteří dělaj s klientama.

A co konkrétně ta supervize tady v dětském domově obnáší?

To je hodně otevřená otázka (smích). Ono to taky má vývoj. Ze začátku jsme se domlouvali, asi čtyři lidi – supervizoři – že budeme pracovat jednak na standardní pozici supervizora těch jednotlivých pracovníků v rodinách, ale zároveň tam taky byl požadavek setkání, který mělo za úkol dát lidi dohromady, aby postupovali společně, aby o sobě věděli. To probíhalo, myslím, asi tři roky. A ukázalo se, že to je hodně krkolomný, pro některé lidi to bylo nepohodlný, nevidí v tom smysl, tak jsme to potom po dohodě opustili. Ted standardně chodím po dohodě na dvě rodinky a pracuju s těma vychovatelama s ohledem na to, s čím oni se potýkají, jaký mají vztahy s dětma, se kterýma na rodince něco řeší. Občas se tam objeví, jak to mají mezi sebou, v čem si rozumí, v čem si nerozumí.

Co pro vás představuje práce s pedagogickými pracovníky?

V kontaktu jsme minimálně.

Tak s vychovateli?

To je taky složitý...Nepracuji jenom tady, pracuji i v diagnostickém ústavu... Noo, ve většině případů mi to přijde, že nabízím dobrou prostor na to, aby se ti lidi mohli věnovat sobě a nebyli zatěžováni jinýma podnětama a nemuseli odbíhat. Je to takovej fokus na sebe a na to, co dělám a proč to dělám a jak to dělám. To je ve většině případů. Občas v těch školských zařízeních když pracuju s vychovatelem, tak se cejtím trochu jako hospitátor nebo kontrola, protože často se ta organizace rozhodne, že bude mít supervize, aniž by ti lidé o to stáli. Netýká se to tadytoho dětského domova. Ale někde prostě to nemá smysl a myslím, že to je pro mě i pro těžký se v tom dobře pohybovat a orientovat a získat z toho nějaký užitek. Mají to nařízený a oni jsou poslušní. Naplní to. Odsedí si jiný porady, tak i tohleto. Ale nemyslím si, že by to bylo neměnný. Myslím si, že i časem v organizaci, kde ze začátku to působilo nesnáze, tak ten čas, kterej je pro ně, je dobře použitelný a naučili se to využívat k prospěchu.

Jak byste hodnotil poslání vaší profese?

To poslání mi přijde dost silnej výraz na to, co dělám. Myslím si, že všichni lidi, kteří se starají o jiný lidi, tak by si měli dovolit, aby se někdo staral o ně. Já to považuju za naprosto přirozenou součást nějaký duševní nebo psychická hygieny, kdy si udělám čas na to, aby o mě někdo pečoval. Ta práce s lidma přináší spoustu situací, který se mě buďto dotýkají nebo přistoupím na hru toho, s kým pracuju a dostanu se do patový situace, v jaký je on, do podobnýho zoufalství. A ten nadhled, který umožní supervize, že se na to kouknou z vejšky, znova se na to podívat nějak poctivě a porozumět tomu. Že to bez toho samozřejmě jde, ale je to jednak pohodlný, ale je to součást nějaký profesní etiky nebo práce vůbec.

Jak často docházíte na supervize do dětského domova?

Původně to bylo tak, že to bylo jednou měsíčně dvě hodiny. Asi před rokem a něco jsme se dohodli, že to bude jednou za dva měsíce čtyři hodiny. Že to bude intenzivnější, ale s delšíma pauzama. Tak je to služba pro ty pracovníky a oni by měli rozhodnout, co pro ně je a není přínosný. Já jsem jenom námezní síla, která poslouchá, co oni potřebujou.

Co vás přivedlo k poskytování supervizí v dětském domově?

Ten výcvik, kterej já jsem absolvovat v ČIS, se nazývá integrativní. To znamená, že není zaměřen na nějakou kontrétní oblast, ale mělo by to, pokud se to podaří, postihnout celou škálu služeb pomáhajících profesí. Ono tam nejde o to, aby tam přišel odborník, kterej za ně vyřeší věci, se kterýma si neví rady. Ale spíš já to zaměřuju na, aby oni porozuměli tomu, co se děje. Pak je jedno, jestli to je ve zdravotnictví, psychoterapii, psychologii, školství, sociálních službách...to funguje stejně.

A vidíte nějaký rozdíly mezi supervizemi tady v dětském domově a jinde?

No to určitě! To jsou výrazný rozdíly. To můžu zobecnit. Supervize ve školství, ve zdravotnictví a v sociálních službách. Nejsložitější mi to přijde ve státním zdravotnictví, kde je jasná hierarchie a oni ctí i při tom, když o mluvím o demokratičtějším formátu, tak oni jsou ostražití vůči tomu, co řeknou. Trvá mnohem dýl, než ty lidi uvěří tomu, že to je prostor pro ně, kde mohou svobodně vyjádřit to, co jim zrovna běhá hlavou. To školství je na tom trošku podobně. Taky je rozdíl, jestli je to standardní školství. Mám taky dobrou zkušenost se střediskama výchovný péče, kdy je malej tým, tolik nedodržují hierarchii ředitel, zástupce, vychovatel, asistent a jsou si víc rovni, komunikujou líp o věcech. Tak v tom školství v tomhle typu zařízení mám zrovna dobrou zkušenost, ta supervize je fakt smysluplná, užitečná... A pak jako je to různý. Já si nemyslím, že to je o typu zařízení, ale o lidech, kteří si tu supervizi budto nasmlouvají, nebo jsou do ní vrženi. Takže tam, kde si řeknou: „Ano, my chceme supervizi.“, tak s tím mám lepší zkušenost a oni jsou spokojenější. Určitě než tam, kde jsou do toho vrženi, aniž by věděli, co to je a vnímali to jako něco, co je „muss“, tak tam je ten začátek rozhodně tužší.

Jak byste charakterizoval tu klientelu, který ty supervize poskytuje?

Tak já jsem přesvědčeněj o tom, že s těma dětma pracujou dobře. Ve smyslu nejlíp jak umí. A to, že se tam objevujou na každým tom pracovišti různý přístupy a různý zaměření, filosofický zaměření. Tak to mě přijde, že je důležitý, kdo tam má to hlavní slovo a kdo tam vytváří tu kulturu a jaký jsou tradice celý ty organizace. Takže se setkávám s tím, že jsou tam ty tvrdí vychovatelé až po skoro terapeutický přístup. Ale nejsem schopnej to nějak zobecnit, charakterizovat. I to, že v některých těch skupinách je jasný, kdo je tam vůdčí osobnost a ta to řídí a ovládá. A někde jsou skupiny, kde se o tom všichni otevřeně baví a dohadují a každěj tam má svoje slovo, který je slovo, na který se reaguje a ostatní to berou v potaz a je každého slyšet. Oboje má výhody a nevýhody. V prvním případě je jasný, co mám dělat a jak to mám dělat a nemusím o tom pochybovat. V tom druhým případě je to zase možná tvořivější, je to zajímavější a ty lidi se můžou nějak ovlivňovat. Ti lidi se můžou cítit hodnotněji.

Jak se vám tady v dětském domově se supervidovanými klienty pracuje?

S těma konkrétníma lidma se mi spolupracuje dobře, jinak bych to nedělal tak dlouho. S vedením jsme bývali ve styku první roky, kdy byl pokus o sblížení všech těch rodinek, aby byly víc ve spolupráci. To jsme byli víc v kontaktu... Vlastně formálně nemám jedinou výhradu. To probíhá dobře od začátku do teď. To co bylo složitější na začátku...Jednak si

myslím, že neudělali moc pro to, aby ty lidi namotivovali k tomu, tenhle formát společně prožít a sdílet. A jednak mám dojem, že ne vždycky k tomu přistupovali jako „Ano, tohleto chceme.“ Když se to sunulo jiným směrem, kterej vytváří ta skupina, tak jsem cejtil takovej odstup od toho, co jsme chtěli.

A jak to supervizní setkání probíhá?

Já používám standardní postup. Nejprve si řekneme, jak jsme na tom aktuálně, co se nám děje. Ti lidi zabrousí třeba do nějakých osobních věcí, pak se vygenerujou věci, který jsou zrovna aktuální, at už s klientama, mezi nima nebo se zabrousí do něčeho, co právě zpracováváme. Dost často tady v dětským domově se nám podaří se nějak kouknout na všechny děti, který tady mají na starost, jak se vyvíjejí, jak je řeší.

Takže nějaký případovky spolu probírate?

Ano, většinou. Z větší části.

Co v tomhle případě supervize pohání a co je naopak brzí?

To se budu opakovat. Já si myslím, že je pohání to, že ty lidi jsou si vědomi toho, že ty supervize jsou pro ně. Že se tam můžou setkat společně, což není úplně běžný, protože se ve službách setkají. A když už se setkají, tak většinou na nějakých poradách s vedením nebo na samotných poradách, to nevím... Já myslím, že to co je pohání je, prostor, kdy můžou říct, to co je v průběhu těch služeb a v kontaktu s těma klientama napadá. To co je odrazuje, že jim to bere čas.

Jaká je zpětná vazba od nich?

Většinou děkují.

Berou to tak, že je to pozitivní přínos?

Tváří se tak.

Vidíte sám nějaký pozitivní výsledky u klientů?

To vidím, určitě. Oni jsou šikovní, ti vychovatelé. Ale nejsem si jistej, jestli to je tím, že jsou tak šikovní sami o sobě a jakou míru na tom, že se jim daří, má supervize. Je pár konkrétních příkladů, kdy si myslím, že ta supervize mohla zafungovat. Když dítě, který je každé den na ránu a teď se o něm mluví a oni víc porozumí tomu jeho životnímu příběhu. Vlastně on to nedělá, že by je chtěl naštvat, ale protože to je jeho životní schéma. Tak se možná trošku uklidní a přibrzdí v tom tlaku na něj. To mám vždycky radost, že se to povede a jde to i jinak.

Pomáhají vám ty supervize v osobním kariérním rozvoji?

Ne. Jenom když já chodím na supervizi... Ale joo, zase to bych kecal. Když dělám v těch různých oblastech, tak to se pak dozvídám různý věci, který jsou zajímavý a který jsem nevěděl.

Ale třeba v průběhu těch supervizí, že jste si uvědomil něco sám u sebe...? Nebo vás něco postrčilo vpřed?

Ne všechny, ale dost často si uvědomuju, co bych mohl udělat jinak nebo co bych mohl udělat příště. Ale není to zobecnitelný, protože se to týká vždy té konkrétní skupiny. Kdy se něco vytváří nebo se ukáže, že to dál nejde. Tak to si většinou vezmu supervizi a přemýšlím, čím se to stalo. Ale v rámci té supervize mě napadá „tady jsem šlápl vedle, tady už příště nemůžu...“ Takže píš takový drobný věci než „aha“.

ROZHOVOR Č. 5 – VYCHOVATEL

Kolik vám je let?

44 let.

Jaké máte vzdělání?

Vysokoškolské, bakalář. Speciální pedagogika na Univerzitě Hradec Králové.

Jak dlouho pracujete na pozici vychovatele?

Tady jsem šestým rokem. Jinak praxi mám, byl jsem 12 let ve výchovném ústavu ve Žluticích, kde mám pětiletou praxi jako vedoucí vychovatel. Plus další školu mám management pro ředitele a zástupce ředitele.

Co vás k téhle profesi přivedlo?

Víceméně jsem se vypracoval, že jsem dříve dělal ve vězeňství v Drahonicích. Vlastně chodili čím dál mladší lidi do toho vězení. Tak jsem si říkal, že my jsme jenom represivní složka, takže by mě zajímalo, jestli se s tím nedá něco dělat dřív, předcházet tomu. Takže jsem se dostal do VÚ.

A když byste to srovnal – VÚ a DD?

Tak jako v organizaci. Tady je to jako doma. Vedeme to jako domácnost, je to tu opravdu doma. Tam jde většinou o řád a hodně o pravidla. Ale není to jako na způsob vězení. Aspon tam kde jsem pracoval...Tady se moc lidí, nebo společnost nebo zájmový organizace, upřednostňují práva dětí před ostatními věcmi, a ty děti pak právě nerespektují. A to je velký problém společnosti. Oni to jakoby nadřazují nad klasický slušný chování, respekt v chování...Ne, prostě je to dítě, tak my se zblázníme.

Co konkrétně tady práce v dětském domově obnáší?

Tady jsem v roli strejdy. Takže s dětma děláme přípravu do školy, úkoly, zájmový kroužky, vedeme děti k samostatným činnostem, starost o sebe, starost o prádlo...tak jako doma. Na druhou stranu, pokud si potřebují popovídat o svých bolístkách, tak je to i trošku „terapeutická“ činnost.

A využívají ty děti toho?

Ano. Ano. Ale není to nastavený tak, že já jsem klíčovej pracovník toho dítěte, tak ostatní odmítnu. To ne. My to máme nastavený přesně. Ty sympatie nebo empatie, to je různý.

Co pro vás představuje ta práce s dětma?

Mě to hlavně naplňuje v tom, že pokud nemaj možnost být doma nebo tam kde by si přáli, tak jim trochu přiblížit a usnadnit to dětsví. A pomoci jim zapomenout, když to neměli lehký nebo neměli vhodný podmínky. Nebo předcházet tý kriminální budoucnosti. V tom ty kluky trochu vedu... My co můžeme ovlivnit je to, aby se trochu poučili z chyb, co měli kamarádi nebo tomu předcházeli. Na rodince jsme měli třeba zlodějíčka, tak si tu nenechám peněženku. Je to pro něj lákadlo, on nemá zábrany, tak proč to pokoušet.

Jak byste hodnotil poslání této profese?

Díky tomu, že tady máme to rodinkový zázemí a ty rodinky jsou soběstačný, tak si myslím, že to trochu může suplovat tu rodinu. Nechci shazovat pěstounskou péči. Myslím si, že můžeme klidně existovat vedle sebe, nemusíme se prát o ty děti. Na druhou stranu má každej tu zkušenost jinou. Znáám lidi, kteří prošli šesti pěstounským rodinama. Tak co je lepší? Mít tady jedno zázemí, protože ty děti jsou vykořeněný. Ať někdo říká, že je v ústavu...ale já to jako ústav nevnímám. Ale prostě má tady nějakou rodinku a může tady bejt od těch pěti do osmnácti, než vyměnit šest rodin, kde se mu něco nelíbí a furt je někde posouvanej. To ty děti hodně vnímaj...

Nechci bejt jenom ten hodnej. Neříkám, že jsem zlej, ale říkám, jaká je ta realita...Oni si ani neumí říct o tu radu, oni se za to styděj. Oni než aby požádali tu prodavačku o dvacet deka toho salámu, tak si radši zajedou do obchodu, kde to je zabalený. Hlavně se neptat. Ano, je to tvrdý, život není jednoduchej, ale něco za něco.

Jak často probíhají supervizní setkání?

Čtvrtletně. My jsme měli dva druhy supervizí. Byli celoustavní a k tomu ještě byli rodinkový, kde se šlo spíš do hloubky a rozebíraly jsme kazuistiky. Já jsem byl vždycky příznivec těch teambuldingů, abychom se poznali, není to jenom někdo od vedle. Ale nemusí to bejt tak četný jako bavení se o konkrétním dítěti.

Jak byste pojem supervize charakterizoval?

Já bych řek, že tam si chodím pro sebe pro nějaký ujištění, jestli to směřuju dobře. Můžu mít náhled na někoho zvenčí, jak to vidí někdo zvenku, nezaujatej. Já si myslím, že to není špatný.

Jaký byl váš počáteční postoj?

Já jsem je zažil i z dřívějšího zaměstnání. Tak nějak to vnímám, protože mám za sebou sebezkušeností výcvik u Skálova institutu, že ten, kdo není sám dostatečně ošetřenej, ten nemůže ošetřovat a pečovat o druhý. A takhle to vnímám i s tou supervizí. A co do toho

vložím, to si taky odnesu. Jakože tam budu sedět jako pařez a naslouchat a ty lidi říkaj „K čemu to je?“. Jestli se chci něco dozvědět, tak holt se musím odhalit.

Jaký je váš současný přístup?

Jedině, co vidím, tak kdo tam co do toho dává. To už celkem dokážu odhadnout.

Jak probíhají ty supervizní setkání?

Probíhají u nás na rodince, u tohohle stolu. Udělá se občerstvení, dá se téma nebo supervizor vyzve, jestli máme nějaký téma. Nejdřív teda zmapuje, co se událo od minula, jestli máme něco k řešení a jede se a bud se shodneme na nějakým tématu. Hodinu a půl to trvá.

Je pro vás ta poskytovaná supervize přínosná?

Pro mě je přínosná právě tím, že se ujistím. Někdy člověk nad sebou zapřemýšlí, jestli těm dětem má smysl dávat tu energii. Některý ty kluci jsou tady pět let, musím jim to říkat denně a já si říkám, co dělám blbě. Furt je to dokola. Na druhou stranu taky vím, že on mi nedá žádnéj návod ten supervizor. Jenom mi něco naznačí. Nemám od toho nějaký očekávání, že ted mi to rozlouskne a takhle to bude.

Jak se tyhle pozitiva projevují ve vašim profesním životě?

Když jsem spokojenej a šťastnej v tý práci, tak oni to ty děti poznaj. Když někdo přijde a je už naštvanej, tak to nemůže fungovat.

Pomohly vám ty supervize vyřešit nějaký konkrétní problém?

Já bych řek, že pro sebe ani tak ne, ale že se ubírám dobře a mám to vést dál, tak jak mám.

Vidíte nějaký negativní aspekty těch supervizí?

Pokud je nevyzrálý kolektiv, tak to co se tady řekne, by se nemělo vynášet. A pokud se to stane, může to bejt riziko.

A máte tuhle zkušenost?

Ne z tohohle zaměstnání. Z předešlýho. Ne osobní zkušenost, zprostředkovaná.

A ještě nějaké jiné aspekty?

Možná to, že supervizor bude slabej a nebude schopnej to ukočírovat. Nebo se odejde z rozdělanýho případu. Je to spíše na tý osobnosti supervizora, jak to zvládne.

ROZHOVOR Č. 6 – VYCHOVATELKA

Kolik vám je let?

39 let.

Jaký máte vzdělání?

Vysokoškolský, bakalářský. Konkrétně VŠE, státní správa. A pak UK, vychovatelství a teď Mgr. Speciální a sociální pedagogika.

A jak dlouho pracujete tady na pozici vychovatele?

2,5 roku.

Jinde zkušenost nemáte?

Konkrétně s ústavním zařízením ne. Ale učila jsem angličtinu a soukromě jsem doučovala, jezdila jsem na tábory. Dětem jsem se věnovala vždycky, ale tohle je moje první zaměstnání.

Co vás sem přivedlo?

Já když jsem studovala vychovatelství, tak jsem vůbec nevěděla, co chci konkrétně s dětma dělat. A ne že bych doufala, že mě ta škola sama nasměruje, ale měli jsme nějaký praxe a já zjistila, co dělat nechci. Vlastně mi z toho vyplynula ústavka, že bych ráda. V družině mi to nevyhovuje, kroužky, to mě nanaplnuje. Takže jsem měla pocit, že potřebuju dětem pomáhat. A s dětma, který mají rodiče a učitelku...a já to strašně zbagatelizuju...ale když mají rodiče, tak je to v pohodě, vlastně kolikrát za ně konaj rodiče a ty děti se vlastně těžko ovlivňují. Takže jsem se rozhodla, že radši budu dělat, tam kde ty děti rodiče nemaj. Nechtěla jsem pracovat s dospělejma, chtěla jsem pracovat s dětma. Protože vím, že když kamarádky učej, tak je ta jejich práce neskutečně stížená komunikací s těma rodičema. Oni vám nedovolěj dělat takovou práci, jakou bych si představovala. Tady ti rodiče taky jsou, ale nejsou v takovým kontaktu. A potkala jsem současnou kolegyni, skamarádily jsme se, ukázala mi domov v Dolních Počernicích a já jsem se do toho zamilovala.

Co konkrétně tady vaše práce obnáší?

Vždycky, když se mě na to někdo zvenčí ptá, tak já řeknu „No, to je jako kdybych byla taková maminka od sedmi dětí“ a „Ježíšmarja, to jim i vaříš, pečeš, vaříš?“ „No, úplně všechno...“. Krom toho navíc to, protože ty děti tady jsou rozbitý, tak se snažíme kromě maminky působit terapeuticky. Ono nám to úplně nepřísluší, ale my se tomu vyhnout nemůžeme. Je to strašně komplikovaný tým, že někdo potřebuje to, někdo zase to. Vy mezi nima ty rozdíly dělat nemůžete, ale vlastně ty rozdíly prakticky dělat musíte. Každý vyžaduje něco jinýho. Pro mě je ta práce strašně naplňující v tom, že můžu těm dětem pomáhat a předávat jim to, co říkali rodiče mě. Předávat ty informace k tomu, aby byli v životě úspěšný. Ve smyslu, aby uspěli v samostatným životě.

Co pro vás představuje práce s dětma?

Zábavu. To je tak strašně široká otázka...Zábavu, někdy trochu starostí, pak taky trápení, protože mě ty věci nenechávají chladnou, který se tady udějou. Ale po většinu času zodpovědnost a někdy neskutečný dobití baterek.

V jakých situacích?

Třeba legračníma historkama, který vyprávěj, jak se chovaj. Většinou to co jde z nich. A nejlepší je, když už nemůžu a já už skoro jako bouchnu, už jim něco řeknu a zařvu a pak se rozesměju nebo rozchechtám, protože si uvědomím, že je to vlastně hrozně vtipný a že se nesmím brát tak vážně. Ty děti jsou upřímný, strašně fajn, toužej po lásce, po kontaktech, aby je měl někdo rád. Pro měj důležitý jim to dát. Ale je to i neskutečná zábava, ale i neskutečnej stres.

Jak byste hodnotila poslání profese vychovatele?

Sto body na stupnici od nuly do stovky. Ty děti, když přijdou sem, tak nás mají jako osoby blízky. Neříkám jako ty, ke kterým si dělaj ty vztahový vazby od malička. My jim to ani dát nemůžeme a máme jich tu šest sedm. A i když po tom toužej, snažej se nám vlichotit, tak to to prostě neděláme, to by dělalo velkou neplechu. A jako poslání hodnotím to, dát těm dětem to, co v tom životě dostat nemůžou, naprat do nich tu lásku. Já do nich dávám tu naději, že ten svět je dobrej, byt to mají zjišťovat jako malinký děti. Ale oni to v sobě nemaj. Dát jim to, aby se v tom životě sami neztráceli. Aby ta jejich míra autonomie byla v pořádku, aby dokázali reagovat, aby dokázali přijímat chyby, aby dokázali se prát s tím životem sami. Protože jim nikdo nepomůže, nikdo.

Jak často supervizní setkání probíhají?

Jsou tu od začátku, tady jsou jednou za měsíc, máme dvojhodinovku. Scházíme se čtyři vychovatele a jeden supervizor, kterýho máme z jednoho projektu. Je to externí člověk, kterej k nám chodí jednou za dva měsíce, na čtyři hodiny. My jsme nechtěli ty dvojhodinovky.

On vám dal na výběr?

My jsme ho donutili. Přistoupil na to.

A není to únavný?

Takhle máme i rodinkový porady. Já když jsem přišla ze začátku, tak mi to přišlo strašně nekonstruktivní. Protože jak jsem původně ekonom, tak řeším problém a jedu. A tam se furt rozvláčně něco, tam si někdo postěžoval, tam se pochválil. Ale po pátý šestý jsem zjistila, že jak se nevidíme, že si to potřebujeme říct. Že to je vlastně důležitý. Mě vlastně přijde, že u nás se supervize a rodinková porada moc neliší.

Nevidíte v tom významnější rozdíl?

Ale to jo, určitě...co se týká třeba tý poradní funkce supervize. Protože ten supervizor nám i poradí. Ale kromě toho, je to takovej příjemnej hezkej pokec, jako bysme tady vlastně byli sami. Kdyby tam nebyla poradní funkce, která je tady strašně důležitá.

Jak byste supervizi charakterizovala?

Jsem z toho měla zkoušku, tak bych to měla vědět... (smích) Vhled, nadhled do nějaké problematiky. Supervizor je vlastně člověk, kterej dokáže vnést jasno do nějakých řešení, se

kterýma my si nevíme rady. A ty řešení můžou být na různých úrovních z různých oblastí. Není to jenom o dětech, ale i kdyby my jsme měly nějaký problém nebo vůči vedení. Já si dokonce myslím, že pro mě pan supervizor znamená jako kontakt, kdybych já osobně měla nějaký problém. Takže bych ho poprosila, aby mi poradil, kam se obrátit. Je to pro mě takovej člověk, kterej je v týhle oblasti styčným bodem, kdybych cejtla, že začínám bejt vyhořená nebo bych nedokázala něco řešit. Takže je to pro mě taková možnost cítit se bezpečně.

Jaký byl váš počáteční postoj k supervizím?

Mě to ze začátku, jedna dvě, to bylo takový ambivalentní. Pro mě to bylo strašně zajímavý a z praxe nový a oni když se tam bavili, tak jsem hltala každou tu informaci. A mluvili o různých záležitostech, svoje zkušenosti, názory...tak to bylo pro mě strašně přínosný. To jsem si říkala, že to je úplně boží, že tady s nima můžu sedět. A druhý pocit byl „Neřekli jsme si to na tý rodinkový poradě? To je zase ztráta času..“. Bylo to takový zvláštní. Říkala jsem si, proč se to dělá. Ale to byly asi dvě ty porady. Pak jsem pochopila, že jsem sama měla problém s dítětem, tak ten supervizor nám poradí, jak na to. A teď bych znova řekla, že to zbytečný není.

Tak jaký je váš současný přístup k supervizi?

Strašně kladnej a vždycky se na to moc těším. Těším se na to, protože si můžu formulovat otázky, který mám, který si nasbírám, a potom na ty otázky dostanu obvykle odpověď. Tam je vlastně i důležitý to, že jsme tam všichni. Kolikrát mi poradí i kolega. Pan supervizor nás poslouchá, pak říká svůj názor, my na tu argumentujeme a pak se dojde většinou k nějakýmu konkrétnímu řešení.

Jak probíhají supervizní setkání?

V osm hodin přijde pan supervizor, my si všichni sedneme v kuchyni, dáme si nějaký dobrý občerstvení k tomu. Máme tu atmosféru strašně přátelskou. Už se nás ani neptá, jestli máme nějaký konflikty mezi sebou. My se na něj vždycky tak podíváme a řekneme mu „To už bysme si vyřešili mezi sebou“. Takže začneme probírat jedno dítě po druhým, takový ty případovky. Do toho samozřejmě občas uhneme od tématu. Je to moc přátelský povídání...Nikdy se nám nestalo nic, abysme si s tím nevěděli rady a nedokázali si to říct...vždycky to bylo v tomhle směru dobře.

Měli jsme tady případ. Kolegyni vloni zemřel syn, hrozně nešťastná náhoda. To byl masakr tady a mysleli jsme, že to vůbec nezvládá. Měli jsme pocit, že by bylo lepší, kdyby zůstala doma. Byli jsme z toho všichni otrávený, našťvaný a na ní bylo vidět, že je unavená, vyčerpaná. Nakonec jsme to řešili tak, že jsme každéj postupně se o tom pobavili. Nakonec se ona celá rozbřečela a vyplavilo se to z ní a bylo to v pohodě. Bylo v ní obrovský napětí. Ale taky jsme to neřešili přes supervizora. Co bysme s ním vlastně vyřešili? Že by k nám poradil, abychom k ní byli mírný a laskavý? To jsme tak jako tušili...Takže ty vztahový záležitosti s panem supervizorem nikdy neprobíráme.

Je pro vás supervize přínosná?

Je určitě moc přínosná. Tím že nám někdo poskytne jinej názor než máme my. Protože my děláme deset tisíc jinejch věcí kolem, zařizujeme školy, chodíme k doktorům, nemáme jenom vlastně tu psychologickou péči o ty děti. A někdo nám řekne, mohli byste se na to podívat i z jinýho úhlu. A někdy je tam i ta rada odborná, kterou my vůbec netušíme. A taky to, že supervize nám umožňuje setkat se spolu a bavit se o těch problémech spolu. Nemáme jinak moc kdy.

Jak se tyhle pozitiva projevují ve vašem kariérním životě?

Noo...my je aplikujeme potom. Nebo já se je snažím aplikovat, protože mi přijdou přínosný.

Vidíte nějaký výsledky?

Určitě jo. (příklad ADHD chlapce)

Pomohly vám supervize vyřešit určitý profesní problém?

Já přemejšlím... (ticho) Mě se to zatím asi ještě nestalo. Zatím vyhořená nejsem, to určitě ještě ne. (přemýšlí) Pomáhá mi vlastně, když mi říká pan supervizor, abych se zase zpátky uvědomila, že když se moc rozvolním, jaký ty děti jsou, co se těm dětem v hlavičkách asi může odehrávat. Já ty velký se potom snažím brát jako partáky, ne kámoše. A pak si zase díky tý supervizi uvědomím jak „Neee,neee“, pořád je to jako dítě, který potřebuje obrovskou dávku vedení. Asi mě to vrací zpátky do reality.

Vidíte nějaký negativní aspekty supervizí?

(Přemýšlí) Negativní aspekty...možná že se někdy pohádáme s kolegama. Někdo má prostě názor, někdo má jinej názor, tam se strhne něco...Prostě si ostře vymění argumenty. Mě v týhle poloze není úplně dobře, ale není to něco, co by mě jako trápilo. Spíš že to může být i nějaký negativum na tom. Že to vynese nějakej konflikt. Je to negativní, ale v závěru asi ne..

Když se mi někdy ten termín strašně nehodí...

Máme prostě super člověka, kterej nám vyhoví i s těma termínama. Asi nám vyhovuje i jako jeho osobnost. Opravdu jako super.

ROZHOVOR Č. 7 – VYCHOVATELKA

Kolik vám je let?

57 let.

Jaké máte vzdělání?

Středoskolšké, vychovatelka a speciální pedagog.

Jak dlouho pracujete na pozici vychovatelky?

Tady jsem 11 let. Předtím jsem byla na internátě 25 let.

Co vás k té profesi vychovatele přivedlo?

Hlavně pracovní místo teda no...co si budeme povídat. Volný pracovní místo určitě. Ale láska k té profesi tam jako bude. Prostě jsem se ohlížela v regionu, kde je pracovní místo.

Co Vaše práce tady v dětském domově obnáší?

Hlavně starost o rodinu, o děti jako takový. Zajištění do školy, aby se naučili, aby se připravili do školy, zajištění běžného chodu domácnosti, jejich prádlo, ošacení...prostě zábava v té rodinné skupině. Trávení volného času. A samozřejmě i stravování. Prostě starost o rodinu.

Co pro vás představuje ta práce s dětma?

Určitě mě to naplňuje, jinak bych to ani nedělala, protože je to dost náročný.

Jak byste hodnotila poslání téhle profese?

Noo...je to taková pomoc teda...dětem v krizových situacích. Ale každopádně bych všem dětem přála, aby byly ve své rodině.

Jak často tady supervize probíhají?

Noo...já bych řekla...dvakrát do roka. Jednou za půl roku.

Jak byste supervizi charakterizovala?

Ehhh...objasnění zátěžových situací, což je hrozně fajn.

Jaké konkrétní myslíte?

Zatím jsme řešily jenom děti a naši profesi. Myslím, že jsme neřešili mezikolegiální vztahy.

Myslíte si, že by to do těch supervizí patřilo?

Jako ty pracovní vztahy? (Přemýšlí) Nevím...možná podle potřeby. Ale já osobně bych to asi...nějak...neupřednostňovala.

Jaký byl váš počáteční postoj k zavedení supervizí?

Ehmm...když se to řeklo, co to bude, tak si člověk řekl nebo něco na internetu našel...Já jsem se třeba docela jako obávala. Ehh...můžu říct, že jsme tu měli několik lektorů na tu supervizi. U někoho se mi to třeba líbilo, u někoho to bylo pro mě hůř zpracovatelný.

A dořešíte si to, když vás to napadne až druhý den?

Já myslím, že jsme vždycky odcházeli s tím, že jsme to řešili a dovyřešili. To téma bylo uzavřené. Spíš jsem to myslela v tom, když se řeklo, najděte si svoje fantazie. A to je to, co prostě musím hodně promyslet. Já jsem člověk, kterej nedělá nic od boku, vždycky všechno

promyslím. Takže když mě něco čeká, vždycky si to promyslím. A když přijdete na tu supervizi, tak teprve to téma se tam nahodí a odhazuje...tak je to... I obdivuju lidi, který mají takový ty postřehy a hned něco střílí. Já to tak nemám.

Já jsem zažila i jednu supervizi v kroužku. To bylo zase jiný. Bylo to cizí, v prostředí, kde nikoho neznáte. Tak je to zase jiný. Bud se lidi otevřou, nebo se neotevřou. Já se třeba moc neotvírám. Spíš vstřebávám.

Jak probíhají ty supervizní setkání?

Nám sem jezdí pan supervizor. Je hrozně fajn. Nebo teda mně osobně vyhovuje. A taky je důležitý, abych měla pocit, že tomu rozumí. A hlavně nám. Což tadyten asi rozumí. To je podle mě takovej předpoklad, aby se to ubíralo správným směrem. Tam si povíme, co jsme prožili od minula, jaký jsou změny a jestli máme nějaký námet, kterej chceme pořešit. Pak se odhlasuje téma, který by zajímalo i ostatní.

Je pro vás ta supervize přínosná? Projevují se tato pozitiva nějak ve vašem kariérním životě?

Já myslím asi to zamyšlení. Trošku to člověka posune.

Pomohlo vám to vyřešit nějaký osobní problém?

(Přemýšlí) Konkrétně si nevzpomínám...akorát nějaký ty připomenutí. Ty jsou důležitý pro člověka.

Vidíte nějaký negativní aspekty?

(Dlouze přemýšlí) Asi se mi to ještě nestalo, ale tak si tak třeba osobně se obávám nějakýho většího osobního otevření, který by mi bylo nepříjemný...ale zatím se mi to nějak nestalo. Možná jestli se to stalo kolegům, ale to nevím. Nechci ale zabředávat do nějakých osobních témat.

ROZHOVOR Č. 8 – VYCHOVATEL

Kolik vám je let?

59 let.

Jaké máte vzdělání?

Středoškolské, původně jsem lesák, takže jsem dělal hajného. A pak když manželka vyhrála konkurz, tak jsme sem za manželkou jezdil a oslovilo mě to prostředí a ty děti, takže pak jsem si udělal specku a vychovatelství. Tři semestry speciální pedagogiky a dva vychovatelství.

Jak dlouho tady pracujete?

15 let.

Co vás k profesi vychovatele přivedlo?

Bylo to víc aspektů. Jeden z nich byl ten, že moje dcera se vydala cestou...udělala si specku v Hradci. Druhá dcera taky. Takže obě dvě toužily pracovat s dětma. Druhej aspekt bylo výchova samotných mých dětí, protože až když jsem měl děti, tak jsem si uvědomil, že to je velická zodpovědnost, ta výchova samotná. Viděl jsem rozdíly v různých pojetích výchovy a ne výchovy u sebe a u manželky.

Co konkrétně ta vaše práce v dětském domově obnáší?

Zprovpočátku jsem to dělal hodně srdcem. Já když jsem si přečetl jednu knihu, tak jsem se v tom našel. Ale dneska už je to zakalený možná i únavou, takže musím hrabat lehce v minulosti, abych nasál tu prvotní energii.

Vcházel jste sem taky s těma iluzema?

No a to je právě otázka, protože já jsem sem sice nastupoval s těma iluzema, ale protože jsem v tom nebyl sám, ale byla v tom i moje manželka. Po roce jsem za ní přišel já. My jsme si pak vzali tady z té skupiny kluka do pěstounský péče. Ted je v Praze, dělá přijímacího technika u Bentley a má se skvěle. Já jsem vlastně měl tu rodinu jak doma, tak tady. Takže jsem nedělal rozdíly. A ty děti do jistý míry taky ne. Byly jsme jedná velká rodina. Pak začala přicházet nová generace dětí, ale už trošku zatížená jinými problémy. A ty problémy když chci s těma dětma řešit, tak je chci nejdřív řešit sám. Protože prostě mě vadí ty technologie, mobily, jejich nezáměr, hrubost, sprostý vyjadřování, nechut' se hýbat...

Vidíte ten rozdíl?

Markantní. Jsem o tom přesvědčeněj. Proto to lámu těma aktivitama. Jeli jsme ted' na hory, nikomu tam ten telefon nechyběl.

Co pro vás představuje práce s dětma?

No...já jsem vždycky chtěl těm dětem něco předávat. A to se mi polovinu doby, co jsem tady, dařilo. A bylo to vždycky s takovou zpětnou vazbou. Spousta dětí sem ještě chodí za mnou...ale bojím se, že se to trošku vytrácí. Právě tady tím, že budu dělat věci, abych dostal mobil. Tak se vytrácí ten cíl. Některý věci jsem slyšel a jak zůstaly ve mně zakonzervovaný, tak vyšly ven, když jsem je potřeboval nebo jak jsem je potřeboval. Nebo kdy bylo nutný, abych je potřeboval. Je to věc samozřejmě inteligence, je to věc událostí, ale je dobrý, že ty děti můžou mít tuhleto šanci. Tu já jim chci dát, ale...možná je to taky mým věkem, protože mě to stojí moc úsilí. A možná je to taky tím, že u těch dětí musím překonávat moc překážek. A samozřejmě pak ta náplň je taková...že nevidím ty výsledky. Já potřebuju aspoň účast, to mi stačí.

Já když jsem tady začínal, tak každej den, když jsem se vracel z práce, tak jsem si hodnotil ten den, jeden jedinej. Tak jsem si říkal ,jo, to bylo super' nebo další den ,to byla katastrofa'. Byl jsem zbořenej. Tak tohleto už teda nemám. Ale to je asi přirozený.

To by člověk rychle vyhořel...?

Tohle to se mi nedávno stalo. A to na základě těch dvou pólů, že jsme byly jedna rodina. Fungovalo to a děti chtěly. Bylo tam to nadšení a co se odehrávalo. A teď co se odehrává. A já jsem se s tou zlomovou situací nedokázal poprat. A zjistil jsem, že vlastně za těchhle okolností to nemohu dělat...takže jsem dal výpověď, téměř všichni vychovatelé říkali, že beze mě to není dětskej domov. Ty lidi se za mě postavili a říkali, že beze mě bude ten dětskej domov úplně o třídu jinde. Já ty aktivity dělám napříč celým dětským domovem. A trvalo mi asi tak potom dva měsíce, než jsem to přehodnotil a vrátil jsem se.

Takže to byl ten váš náboj vrátit se zpátky?

Ne, musel jsem si uvědomit, že se musím spokojit s málem.

Jak často tady probíhají supervize?

Úplně vám neřeknu, jestli je to jednou měsíčně. Supervize je tady vlastně jakoby novinka. Spousta vychovatelů jí chápala jako jistou nutnost a manželka, protože ví, že je to dobrá věc...já jsem nad tím tématem přemýšlel, ještě než tady ty supervize byly. Když jsem měl třeba opravdu svoje vnitřní problémy, tak jsem je často řešil se svojí dcerou, která je opravdu odbornice. A úplně přirozeně mi řekla ,Tati, tam by možná byla supervize dobrá, protože tě to dostane do úplně jiný pozice a otevře ti to jiný náhledy a najednou tě to uvolní v tom, co očekáváš a seš na to zacílenej a uniká ti to'. Je to jako ve společenství dobrej rozhovor nebo že se sejdu s kámošema v hospodě a popovídám si s nima o věcech, který mě trápí. A řeknou některý věci, který by mě nenapadli a to proto, že tím nejsou zatížený. Takže jsou vlastně objektivní. A kolikrát tomu přinesou nějaký odlehčení. A takhle si myslím, že to může fungovat i v tý práci...Ale já jsem tomu nevěřil, ještě z jednoho důvodu. Protože jsem si myslel, že v supervizi se musí objevit lidi, kteří mají zájem na tom, aby ta supervize dobře proběhla. Myslím si to do jistý míry i teďkon...Myslím si, že tou supervizí se dá i ledasco zkazit. Nechci říct, zkazit, ale jaksi rozbolavět nějaký rány...a pak by měla přijít další supervize. Pak je to třeba běh na delší trať a začátky mohou být takový kostrbatý. Ale v zásadě jsem pro.

Co pro vás ten pojem supervize znamená?

No, v zásadě jsem na to vlastně jako odpověděl. Ale pro mě je to pár slovy vyčištění ovzduší a pokud by se ta supervize měla týkat jednotlivce, tak by tam mohlo bejt několik aspektů. Podpora toho jednotlivce, ukázat mu problematiku z širšího pohledu, úhlu, těch může bejt několik. Může to bejt pomoc, když to vezmu z mý pozice. Jestli je někdo opravdu ve stavu vyhoření, tak tam je to na místě, že jo...ale opět si myslím, že v kolektivu lidí, kde probíhá supervize, tak musí bejt lidi aspon pár, kterej tomu důvěřuje. Ta důvěrná atmosféra je pro mě důležitá. Pak tam musí bejt ten člověk, kterej vede tu supervizi, ten odborník, ta osobnost. To je pro mě stěžejní. Nemyslím si, že to může dělat každej. A pokud to nedělá odborník, tak se může udělat víc škody než užitku, to v každým případě. Pokud to dělá odborník a začíná v tý organizaci, kde na to nejsou zvyklý, tak je katastrofa téměř na spadnutí, pokud jsou tam zakořeněný některý problémy. Při opakovaným nějakým prostě... jakože...sérii těch supervizí, za předpokladu toho, že to dělá odborník a ty lidi si vzájemně důvěřují, tak by se ten cíl postupně měl dostavit.

A jaký je váš současný postoj?

Myslím si, že jsme v úplném začátku.

I po těch třech letech fungování?

Myslím si to. A to díky tomu, že si všichni prošli nebo procházejí tím obdobím, kterým jsem si procházel já před rokem. Takže to je takový zlomový období každého z nás. A do toho přicházejí ty supervize. Někomu pomáhají a někoho odrazují. Takže ta hladina je velmi rozvlněná. A jak já jsem si tu hladinu zklidnil, tak ostatním se rozbouřila. A je to škoda.

Myslíte, že kultivuje ty jejich problémy?

To je ještě zatím otázka u některých. Ale jsou tady lidi, nechci být konkrétní, ale zminuju to proto, že si myslím, že takováhle práce s dětma v takhle širokém množství lidí...tak vždycky se tam najde někdo, kdo potřebuje pomoci, kdo je na hraně. Všechno je spojený s tím osobním životem. Jestli vy jste v pohodě a dětskej domov je v pohodě, tak to neznamená, že váš kolega doma má životní strasti, tak musí bejt logicky taky v pohodě.

Někomu se může zdát to jídlo slany, ale někomu může náramně chutnat. Ale vždycky se o tom dá popovídat. Ale je dobrý hledat ty recepty.

Je pro vás ta supervize přínosná, popř. čím?

Pro mě osobně je přínosná hlavně proto, že když já mám problém, kterej jsem měl třeba před tím rokem, tak jsem si uvědomil, že v tom nejsem sám. Že podobnejch problémů má více těch lidí. A když se ocitnete na supervizi, tak musíte jít s kůží na trh, nebo měl byste, což by měli všichni. Tam je šance si uvědomit, že v tom nejste sám. Pracovat s dětma, to bych měl mít tolika slušnosti, že bych měl vidět problémy i svých kolegů. Často jsou lidi soustředěný jenom na práci s dětma, ale zapomínaj na své kolegy. Ty je tím jednáním ovlivňujete. To je vlastně cíl tý supervize. Ta má vlastně taky jednu vlastnost. Ukazuje všem, že jsme na jedný lodi, máme podobný problémy a supervize je právě ten článek, kterej by nám mohl ty problémy řešit. Takhle to mám nastavený. Samozřejmě spousta lidí to nepřijímají, protože si myslí, že nepotřebujou takovýhle rady. Že si poradí sami a dělaj tu práci dobře. A někomu vadí, že se mu řekne, že něco dělá špatně. A ta supervize je vlastně šance to říct slušnou formou, jo. Může to bejt i vztyčenej prst pro někoho. Může to bejt pohlazení pro někoho. Každý si v tom může najít budto berličku nebo výstrahu nebo ponaučení. Tak proč se toho zbavovat.

Jak se ty pozitiva supervizí projevují ve vašem kariérním životě?

Projevujou se. Všechno, co tam bylo vyřčeno, to váš ovlivní. A ovlivní vás to i v tom soukromým životě. Člověk je člověk chybující. Nicméně ono to taky souvisí s pokorou. Myslím si, že supervize je pro pokorný lidi, ale zároveň jestli chce někdo dělat v takovýmhle zařízení, tak by měl tý pokory mít.

Pomohly by vám vyřešit nějaký profesní problém?

To už jsem řekl, že úplně ne. Nebylo to nic zásadního. Kolegové mi pomohli. A dcera. Paradoxně dcera mi řekla, že respektuje moje rozhodnutí. Ty supervize...já když třeba...probíhaly ty supervize, tak jsem měl pocit, že nepotřebuju pomoci já, ale pomáhám někomu jinému. V některých případech to byla zpětná vazba chtěná. V některých případech ten člověk odešel. Pokud by nebyla supervize, asi by to dopadlo stejně. Tam asi nešlo o záchranu toho člověka, ale aby ostatní věděli, co všechno se kolem toho událo. Někdy to může být veřejnej soud nebo zpověď nebo taky veřejná pochvala. Záleží na okolnostech. V tom kolektivu se tyhle věci mohou úplně prolínat. Je to prostě přínos pro organizaci tohoto druhu.

Vidíte nějaký negativní aspekty supervizí?

Jo, samozřejmě, to už jsem řekl. Ty negativa by mohly být v tom, že některý lidi to špatně zhodnotí a potom se zatvrdí a už nepřijmou žádnou kritiku. Pokud je vyřčena takhle veřejně a nepovede se to úplně dobře, tak se může stát, že to toho člověka zatvrdí, odradí. Ale pak je otázka je, jestli tady ten člověk může být. A zároveň se taky pak, že bojí otevřít a vyjít s pravdou ven. To je pak problém.